

KOD UCZNIĄ	
---------------	--

Etap szkolny Małopolskiego Konkursu z Historii dla uczniów gimnazjów województwa małopolskiego,

w roku szkolnym 2014/2015

Instrukcja

Drogi Gimnazjalisto !

1. Przed Tobą zestaw 24 zadań konkursowych.
  2. Na rozwiązanie zestawu masz 90 minut. Komisja konkursowa 15 minut przed końcem przypomni Ci o upływającym czasie.
  3. Pracuj uważnie, używając jedynie atramentu koloru czarnego lub niebieskiego, pióra lub długopisu. Odpowiedzi udzielane przy użyciu ołówka nie będą oceniane.
  4. Brudnopis nie podlega ocenie.
  5. Nie podpisuj kartek imieniem i nazwiskiem.
  6. Pamiętaj, aby nie używać korektora.
  7. Wyłącz telefon komórkowy, jeśli go posiadasz.
  8. Staraj się, aby Twoja praca była czytelna.
  9. Pisz wyraźnie, nie stosuj skrótów, zapisuj słowa w pełnym brzmieniu. Błędy w zapisie imion, nazwisk, nazw, pojęć lub terminów traktowane są jak błędy w zapisie dat i powodują utratę punktów.
- Stwierdzenie niesamodzielności pracy lub przeszkadzanie innym, spowoduje wykluczenie Cię z udziału w konkursie.

Życzymy Ci powodzenia
Organizatorzy konkursu i autor zadań

Zadanie 1. (0-5 pkt)

Na podstawie tekstów źródłowych i wiedzy pozaźródłowej odpowiedz na poniższe pytania.

1. (...) jest chroniony od służby i strzeżony od wszelkiej roboty (...) kieruje pracą ludzi. Nie ma dla niego podatków, gdyż oplaca je pismem, nie ma dla niego opłat.

2. (...) dźwiga nosidła (...). Nosidła sprawiają, że jego kark puchnie i gnije. Rano podlewa warzywa, wieczorem pielęgnuje ziola, a przez cały dzień trzodzi się w sadzie. Zapracowuje się na śmierć, a jego praca jest cięższa niż jakakolwiek inna.

3. (...) kiedy idzie on z wyprawą do Syrii musi maszerować przez góry obciążony jak osioł niosąc na ramionach swój chleb i wodę. (...) Kiedy w końcu dotrze do nieprzyjaciela, jest słaby jak ptak schwyty w sidła, w jego członkach nie ma siły.

4. (...) wstąpił do nieba i połączył się z bogami. Jego syn zastąpił go na jego miejscu jako Pan Obu Krajów. *Święte znaki Egiptu*, K. Myśliwski, W-wa 2001, s. 63.

A. Określ do jakich zawodów lub funkcji w starożytnym Egipcie odnoszą się powyższe teksty:

Tekst 1:..... (0-1 pkt)

Tekst 2:..... (0-1 pkt)

Tekst 3:..... (0-1 pkt)

Tekst 4:..... (0-1 pkt)

B. Określenie „Pan Obu Krajów” oznacza : (podkreśl właściwą odpowiedź) (0-1 pkt)

- a. świat żywych i umarłych
- b. władcę Dolnego i Górnego Egiptu
- c. boga świata podziemnego
- d. Egipt i tereny podbite w Azji

Zadanie 2. (0-4 pkt)

Na podstawie rysunku i wiedzy pozaźródłowej nazwij poszczególne części kolumny greckiej wpisując w wykropkowane miejsca właściwe nazwy:

A-.....

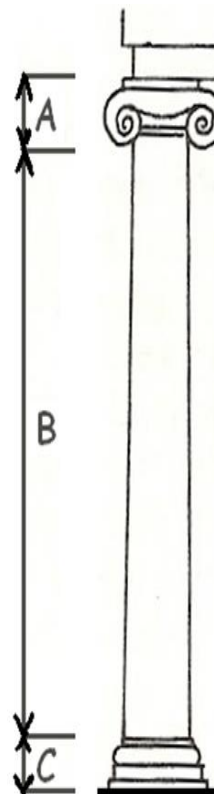
B-.....

C-.....

Określ, który porządek architektoniczny prezentuje kolumna

na rysunku:

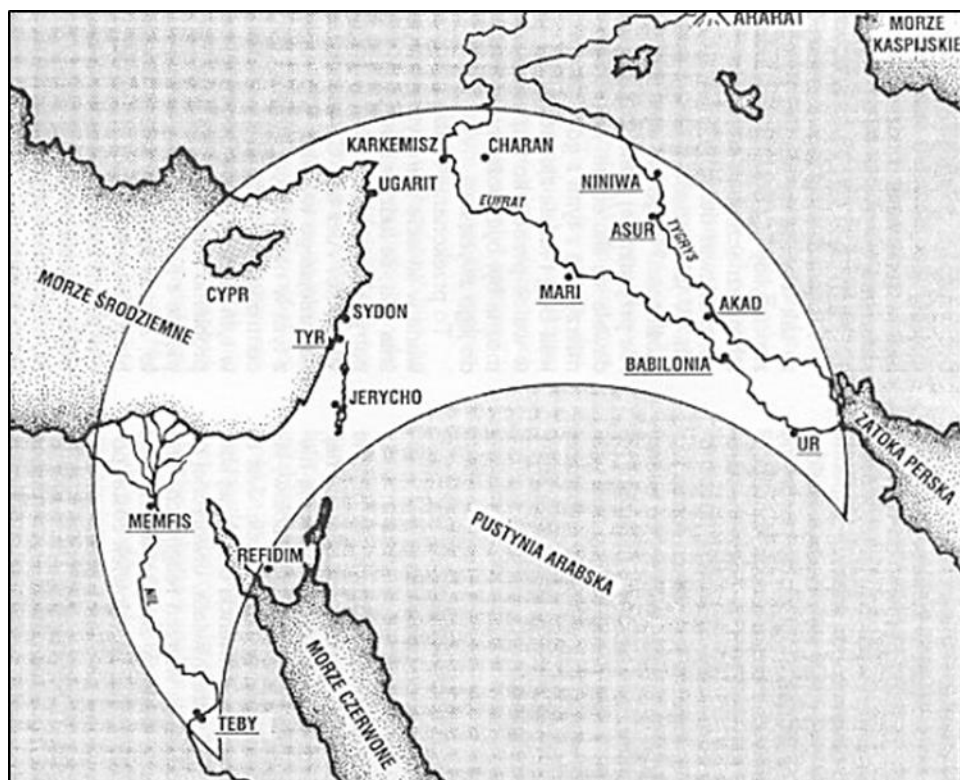
.....

Zadanie 3. (0-1 pkt)

Przeanalizuj mapę i nadaj jej tytuł

Tytuł mapy: .....

Zadanie 4. (0-6 pkt)

Podane poniżej określenia przyporządkuj dwóm poleis – Atenom lub Spartcie w V w. p.n.e. Wstaw oznaczenia literowe w odpowiednie rubryki tabeli.

- A. Hegemon Związku Peloponeskiego
- B. Hegemon Związku Morskiego
- C. Ważna rola polityczna eklezji
- D. Ważna rola polityczna eforów
- E. Polis leżąca w Lakonii
- F. Polis leżąca w Attyce

ATENY	SPARTA

Zadanie 5. (0-1 pkt)

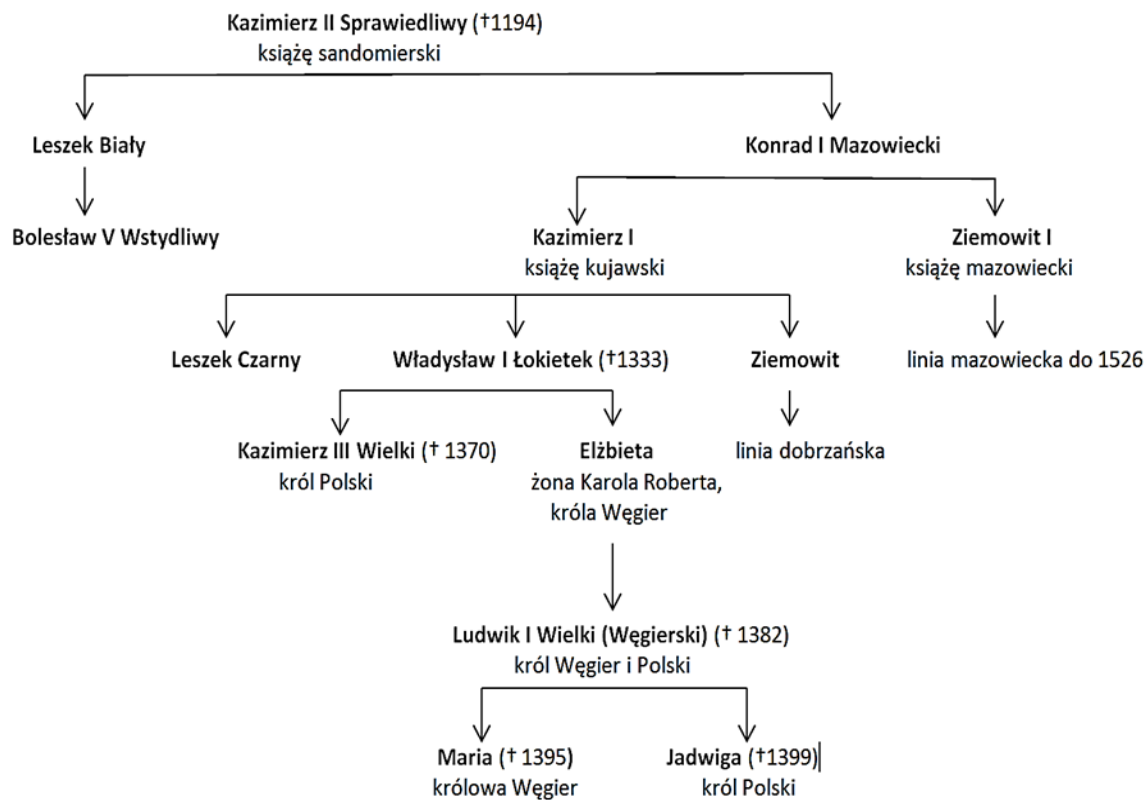
Do jakiego wydarzenia z dziejów Polski nawiązuje poniższy rysunek? Nadaj mu tytuł podkreślając właściwą propozycję spośród niżej podanych:

- A. Ślub Mieszka I z Dobrawą
- B. Chrzest Polski
- C. Założenie biskupstwa misyjnego w Poznaniu
- D. Kanonizacja biskupa Wojciecha

Zadanie 6. (0-4 pkt)

Na podstawie drzewa genealogicznego i wiedzy pozaźródłowej odpowiedz na poniższe pytania.

Podaj imiona i przydomki postaci o których mowa poniżej

- Książę, którego syn sprowadził do Polski krzyżaków to .....
- Królowa, której brat był ostatnim Piastem na polskim tronie to .....
- Książę, którego wnuk dowodził wojskami polskimi pod Płowcami to .....
- Władca, którego dziadek, jako pierwszy koronował się na Wawelu to .....

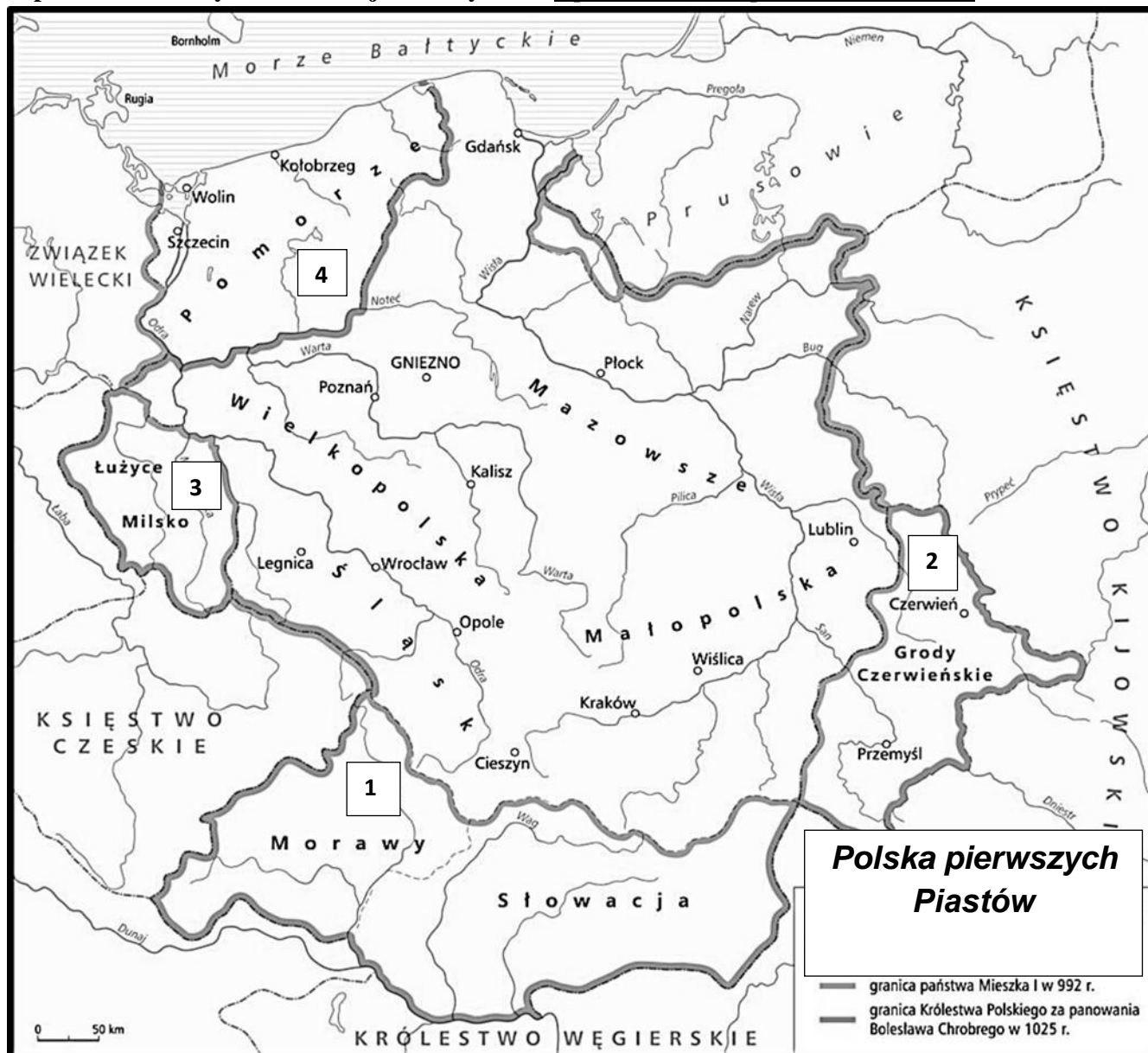
Zadanie 7. (0-4 pkt)

Do podanych wydarzeń dopisz wiek, w którym miały one miejsce

- A. Utworzenie Państwa Kościelnego - .....
- B. Wielka schizma wschodnia - .....
- C. Synod w Clermont - .....
- D. Konkordat w Wormacji - .....

Zadanie 8 (0-4 pkt)

Na podstawie mapy i wiedzy pozaźródłowej rozstrzygnij czy podane informacje są prawdziwe czy fałszywe. W odpowiednich rubrykach ostatniej kolumny tabeli wpisz całe słowo „prawda” lub „fałsz”.

Lp.	Zdanie	„prawda” lub „fałsz”
1.	W 992 r., w granicach państwa Mieszka I znajdowało się terytorium oznaczone na mapie cyfrą 3.	
2.	Bolesław Chrobry przyłączył do Polski ziemię oznaczoną na mapie cyfrą 2.	
3.	Kazimierz Odnowiciel przyłączył do swojego państwa ziemię oznaczoną cyfrą 4.	
4.	Mieszko II zaanektował ziemię oznaczoną na mapie cyfrą 1.	

Zadanie 9. (0-2 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego i wiedzy pozaźródłowej uzupełnij zdanie wybierając spośród propozycji zamieszczonych w ramce.

Thietmar „Kronika” (fragment)

„Oby Bóg przebaczył cesarzowi (Ottonowi III), że czynszownika (Bolesława Chrobrego) czyniąc udziałnym panem, do tego stopnia go wywyższył, iż zapomniawszy o stanowisku swego ojca, ośmiela się on zawsze dotąd sobie przelożonych powoli zepchnąć w poddaństwo i łowiąc ich na wędkę marnego pieniądza, przyprawiać o utratę wolności i niewolę.”

Wiek V-XV w źródłach, oprac. M. Sobańska- Bondaruk, S. B. Lenard, W-wa 1997, s. 102.

Wydarzenie opisane w *Kronice* Thietmara miało miejsce w ..... w roku .....

Budziszyn, Gniezno, Cedynia, Poznań,

972 r., 1018 r., 992 r., 1000 r.

Zadanie 10. (0-5 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego i wiedzy pozaźródłowej rozstrzygnij czy podane informacje są prawdziwe czy fałszywe. W odpowiednich rubrykach ostatniej kolumny tabeli wpisz całe słowo „prawda” lub „fałsz”.

„[...] Po przyjeździe do Krakowa Ludwik, król węgierski, chcąc się koronować na króla polskiego, usilnie żądał od czcigodnego w Chrystusie ojca Jarosława, arcybiskupa gnieźnieńskiego, aby koronował go na króla Polski. A chociaż wspomniany pan Jarosław arcybiskup, a także niektórzy ze szlachty wielkopolskiej, jako posłowie całej Wielkopolski, twierdzili, że król pan powinien być koronowany nie w krakowskiej, lecz w gnieźnieńskiej katedrze, i prosili, aby z krzywdą Wielkopolski nie pozwolił się gdzie indziej koronować, jak tylko w katedrze gnieźnieńskiej, jednakże król, w obawie, aby ze zwłoki nie wynikało jakich złych następstw, nastawał na to, aby mu w katedrze krakowskiej włożono koronę, obiecując, że się zjawi w katedrze gnieźnieńskiej ozdobiony królewskimi insygniami, i że te insygnia, jako to: koronę, berło, jabłko i inne do nich należące, pozostawi w tejże katedrze; czego jednak później, przybywszy do Gniezna, za radą krakowian bynajmniej nie uczynił, lecz śpiesznie stamtąd odjechał i przez Poznań, Łęczycę i ziemię sieradzką do Krakowa podążył, gdzie odbywszy tylko jeden nocleg, wyruszył zaraz z powrotem do Węgier, pozostawiając w Krakowie matkę swoją, panią Elżbietę, królową węgierską. W pierwszą zatem niedzielę po dniu Ś. Marcina [...], król Ludwik był przez najczcigodniejszych ojców – Jarosława arcybiskupa, biskupów Floriana krakowskiego i Piotra lubuskiego, w kościele krakowskim na króla polskiego z przywoitą uroczystością koronowany, w obecności szczupłej garstki szlachty i tylko dwóch księży, mianowicie Władysława opolskiego oraz Kazimierza szczecińskiego i dobrzyńskiego, którzy obydwaj pewne księstwa, czyli władztwa na koronacji jako lenno od niego otrzymali [...]. Takiego rodzaju infeudacja [tj. nadanie prawa lennego] nie była zgola we zwyczaju innych księży polskich, gdyż wszyscy księżęta polscy zwykle byli sobie równi i żaden z nich nie uznawał jakiegokolwiek władzy innego, lecz każdy swoją władzę się zadawał. A to dla tego, że pochodzili z jednego rodu, a stąd korzystali i korzystać chcieli z jednego prawa [...].”

Źródło: *Kronika Janka z Czarnkowa*, tłum J. Żerbiło, Kraków 2006, s. 34.

Lp.	Zdanie	„prawda” lub „fałsz”
1.	Ludwik pragnął aby jego koronacja odbyła się w Krakowie, a nie w Gnieźnie gdyż obawiał się opóźnienia i wynikających stąd niepożądanych następstw.	
2.	Nowy król Polski pochodził z węgierskiej dynastii Arpadów, która była spokrewniona z dynastią Piastów.	
3.	Pomimo koronacji w Krakowie, a nie w Gnieźnie uczestniczyła w niej tłumnie szlachta i przedstawiciele stanu duchownego.	
4.	Podczas nieobecności króla Ludwika władzę w Polsce sprawowała jego matka i jednocześnie córka Kazimierza Wielkiego Elżbieta.	
5.	W roku koronacji król wyjechał z Krakowa i w drodze na Węgry nadał szlachcie przywileje w Koszycach.	

Zadanie 11. (0-2 pkt)

Na podstawie ilustracji i wiedzy pozaźródłowej dokończ poniższe zdanie i wskaż uzasadnienie wyboru spośród podanych propozycji. Zakreśl literę A lub B oraz cyfrę 1 lub 2.

Rysunek przedstawia budowlę w stylu

A.	ROMAŃSKIM	na co wskazuje charakterystyczne dla tej budowli	1. Grube mury i małe okna
B.	GOTYCKIM		2. Wysokie i strzeliste wieże

Zadanie 12. (0-6 pkt)

Przyporządkuj podanym władcom wydarzenia, które rozegrały się w trakcie ich rządów. W wykropkowane miejsca wpisz oznaczenia literowe wydarzeń.

- A – hołd pruski
- B – układ w Wiedniu
- C – bitwa pod Orszą
- D – założenie kolegium jezuickiego w Braniewie
- E – koronacja *vivente rege*
- F – oddanie się Inflant pod opiekę Polski i Litwy

Zygmunt I Stary – .....

Zygmunt II August – .....

Zadanie 13. (0-3 pkt)

Zapoznaj się z tabelą i uzupełnij zdania.

Lp.	Region	Liczba miast na początku XVI w.	Liczba miast w końcu XVI w.	Liczba miast w połowie XVII w.
1.	Wielkopolska z Kujawami	263	256	264
2.	Małopolska	164	210	228
3.	Mazowsze	88	107	108
4.	Prusy Królewskie	36	36	37
5.	Warmia	12	12	12
6.	Ruś Czerwona	110	215	253

Historia Polski w liczbach. Ludność i terytorium, Warszawa 1994, s. 34.

A. Region Rzeczypospolitej, w którym nastąpił największy wzrost liczby miast od początku XVI do połowy XVII w., to .....

B. Region Rzeczypospolitej, w którym zmiana nie uległa liczba miast od początku XVI do połowy XVII w., to .....

C. Region, w którym nastąpił spadek liczby miast w końcu XVI w. w porównaniu z początkiem tego wieku, to .....

Zadanie 14. (0-1 pkt)

Przyjrzyj się ilustracji i wykorzystując wiedzę pozaźródłową podkreśl właściwe zakończenie zdania.

Pomnik upamiętnia zawarcie rozejmu między Polską a Szwecją w:

- A. Oliwie
- B. Altmarku
- C. Sztumskiej Wsi
- D. Starym Targu

Zadanie 15. (0-1 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego i wiedzy pozaźródłowej odpowiedz na pytanie podkreślając właściwe zakończenie zdania.

„Ażeby tym gruntowniejszy i skuteczniejszy ten sojusz postanowiony zostawał tedy zarazem w tymże wojennym czasie teraźniejszego roku 1686 [...] za mnogie bisurmańskie nieprawdy – i dla wybawienia wielu chrześcijan z bisurmańskiej niewoli jęczących, odwracając siły bisurmańskie, chana krymskiego od Hosudarstwa Jego Królewskiego Weliczeństwa przy pomocy Bożej rozkazą Ich Cesarskie Weliczeństwa wojska swoje do Sieczy [...] posłać ze wszelką wojenną amunicją, i na przeprawach na Dnieprze, gdzie krymskie wojska zwykły przeprować się [...].

Teksty źródłowe do nauki historii w szkole, z. 17, oprac. Z. Libiszowska, Warszawa 1960, s. 16.

Zacytowany fragment traktatu pokojowego został podpisany przez :

- A. Moskwę i chanat krymski.
- B. Turcję i Moskwę.
- C. Rzeczpospolitą i Moskwę.
- D. Rzeczpospolitą i chanat krymski.

Zadanie 16. (0-1 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego i wiedzy pozaźródłowej odpowiedz na pytanie podkreślając właściwe zakończenie zdania.

Po śmierci Stanisława Konarskiego Ignacy Krasicki napisał na jego cześć epitafium:

„Ten co pierwsze zdziżałe ciął gałęzie wzniosłe,
I śmiał ścieżki odkrywać wiekami zarosłe:
Co nauki, co miłość kraju wzniosł i krzepił,
W cieniu laurów spoczywa, które sam zaszczepił”
www.wikipedia.org/wiki/Stanisław_Konarski

Już współcześni Konarskiego doceniali zasługi Konarskiego ponieważ:

- A. Był jednym z autorów Konstytucji 3 maja
- B. Odegrał kluczową rolę w reformie oświaty
- C. Był znakomitym dowódcą wojskowym
- D. Reformował polskie rolnictwo

Zadanie 17. (0-4 pkt)

Rozstrzygnij czy dane informacje są prawdziwe czy fałszywe. W odpowiednich rubrykach ostatniej kolumny tabeli **wpisz** całe słowo „prawda” lub „fałsz”.

Lp.	Zdanie	„prawda” lub „fałsz”
1.	Powstała w 1765 r. Szkoła Rycerska była pierwszą świecką szkołą w Rzeczypospolitej, w XVIII w.	
2.	Jednym z przywódców konfederacji barskiej był Kazimierz Pułaski, który po klęsce konfederatów walczył o wolność Kanady.	
3.	Polska utraciła Gdańsk na rzecz Prus w wyniku I rozbioru, który dokonał się w 1772 r.	
4.	Marszałkiem Sejmu Wielkiego był zwolennik reform państwa Stanisław Małachowski	

Zadanie 18. (0-1 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego, ilustracji oraz wiedzy pozaźródłowej odpowiedz na pytanie.

„Jeden z posłów zwrócił się do króla, mówiąc: *Proszę Waszą Królewską Mość, abys pierwszy zaprzysiął ją, a my pójdziemy za twym przykładem.* Cała izba wstała, a król uroczyście ślubował dochować wierności Ustawie Rządowej. Tłum otaczający zamek wiwatował na cześć króla i posłów.”

A.Zamoyski, *Ostatni król Polski*, Warszawa 1994, s. 348.

Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych i podkreśl ją.

Tekst i ilustracja odnoszą się do :

- A. podpisania unii polsko-litewskiej w Lublinie.
- B. zawiązania konfederacji targowickiej.
- C. przyjęcia artykułów henrykowskich.
- D. uchwalenia ustawy zasadniczej.

Zadanie 19. (0-1 pkt)

Na podstawie mapy i wiedzy pozaźródłowej nadaj mapie właściwy tytuł podkreślając jedną z poniższych propozycji.

- A. Europa po kongresie wiedeńskim
- B. Europa napoleońska w 1812 r.
- C. Europa w dobie rewolucji francuskiej
- D. Europa w czasie stu dni Napoleona

Zadanie 20. (0-3 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego i wiedzy pozaźródłowej rozstrzygnij czy podane informacje są prawdziwe czy fałszywe. W odpowiednich rubrykach ostatniej kolumny tabeli wpisz całe słowo „prawda” lub „fałsz”.

Wspomnienia Seweryna Goszczyńskiego. Noc listopadowa.

„Wkroczyliśmy wreszcie na Nowy Świat. [...] Weszliśmy jakby w pustkę, jakby w atmosferę grobu. Żadnego ruchu, żadnego życia; domy pozamykane, okna podobnie. Na próżno wołamy „do broni”, bijemy w drzwi i okiennice kolbami karabinów. Żaden głos, żaden ruch życia nie odpowiada. Smutek, oburzenie, w końcu pewna wściekłość opanowuje nasz oddział. Wchodzimy na Krakowskie Przedmieście. Oblicze i atmosfera ta sama. [...] Duch powstańców nie upadł, ale rozdrażnienie doszło do wysokiego stopnia. [...] W takim usposobieniu chorążych wpadł pierwszy w ich ręce generał Trębicki.”

Źródło: *Wiek XIX w źródłach*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 2002, s. 176.

Lp.	Zdanie	„prawda” lub „fałsz”
1.	Autor cytowanych wspomnień był przedstawicielem cara Mikołaja I.	
2.	Przedstawione w tekście wydarzenia rozegrały się na terenie Królestwa Polskiego.	
3.	Mieszkańcy Krakowskiego Przedmieścia udzielili wsparcia wzywającym do walki powstańcom.	

Zadanie 21. (0-1 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego i wiedzy pozaźródłowej odpowiedz na pytanie podkreślając właściwe zakończenie zdania.

„Ja, [...] prezydent Stanów Zjednoczonych, na mocy władzy nadanej mi jako Naczelnemu Wodzowi Armii i Marynarki Wojennej na czas buntu zbrojnego przeciwko władzy i rządowi Stanów Zjednoczonych oraz w charakterze stosownego i niezbędnego środka wojennego służącego stłumieniu wspomnianego buntu, [...] polecam i ogłaszam, że wszystkie osoby trzymane w niewoli w wymienionych stanach i ich częściach będą odtąd wolne, a rząd Stanów Zjednoczonych wraz z władzami Armii i Marynarki Wojennej uznawać i strzec będzie ich wolności.”

Źródło: *Wiek XIX w źródłach*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 2002, s. 259.

Cytowany dokument został wydany w związku z :

- A. wojną francusko-angielską o podział kolonii na terenie Ameryki Północnej.
- B. decyzją prezydenta o przystąpieniu USA do I wojny światowej.
- C. buntem trzynastu kolonii w Ameryce Północnej przeciwko panowaniu brytyjskiemu.
- D. konfliktem wywołanym wystąpieniem z Unii Skonfederowanych Stanów Ameryki.

Zadanie 22. (0-3pkt)

Uzupełnij poniższy tekst dotyczący procesu zjednoczenia Niemiec, przyporządkowując każdemu zdaniu właściwą odpowiedź spośród zaproponowanych w ramce.

- A. Zjednoczenie Niemiec nastąpiło .....
- B. Na drodze do zjednoczenia wojska niemieckie musiały pokonać .....
- C. Zjednoczenie Niemiec dokonało się w efekcie polityki prowadzonej przez .....

Propozycje do zdania A : w drugiej połowie XVIII w.; w pierwszej połowie XIX w.; w drugiej połowie XIX w.

Propozycje do zdania B : Francję; Rosję; Wielką Brytanię

Propozycje do zdania C : Prusy; Austrię; Saksonię

Zadanie 23. (0-1 pkt)

Rysunek przedstawia jeden z wynalazków XIX wieku. Podaj imię i nazwisko wynalazcy.

Wynalazca : .....

Zadanie 24. (0-4 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego i wiedzy pozaźródłowej odpowiedz własnymi słowami (nie cytuj tekstu źródłowego) na pytania.

Orędzie Wilsona

Programem naszym jest program, który zapewni światu pokój; program ten – naszym zdaniem jedynie możliwy – jest następujący:

1. Jawne traktaty pokojowe, po których nie będzie już żadnych tajnych porozumień międzynarodowych, dyplomacja zaś będzie działać zawsze szczerze i jawnie.

4. Wzajemna wymiana dostatecznych gwarancji, że zbrojenia każdego narodu zostaną zredukowane do minimum.

8. Terytorium francuskie winno być całkowicie oswobodzone, a części jego, które uległy najazdowi, odbudowane; krzywda, która wyrządzona została Francji przez Prusy w roku 1871, o ile chodzi o Alzację i Lotaryngię, winna być naprawiona.

10. Ludom Austro-Węgier, których miejsce między narodami pragniemy ochronić i zabezpieczyć, winna być przyznana całkowita możliwość autonomicznego rozwoju.

13. Należy stworzyć niezależne państwo polskie, które winno obejmować terytoria zamieszkane przez ludność niezaprzeczalnie polską, któremu należy zapewnić swobodny i bezpieczny dostęp do morza i którego niezależność polityczną i gospodarczą oraz integralność terytorialną należy zagwarantować paktem międzynarodowym.

Wiek XX w źródłach, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 2002, s. 43.

A. Podaj funkcję jaką pełnił autor orędzia w styczniu 1918 roku i w jakim państwie ? (0-1 pkt)

.....

B. Określ, jaki postulat wysunął Wilson w sprawie zbrojeń ? (0-1 pkt)

.....

C. Rozstrzygnij, do jakiego państwa miały należeć Alzacja i Lotaryngia zdaniem autora tekstu ? (0-1 pkt)

.....

D. Oceń, jaki był stosunek Wilsona do idei niepodległej Polski? (0-1 pkt)

.....

Nr zadania	Max liczba punktów możliwych do uzyskania w poszczególnych zadaniach	Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika w każdym zadaniu
1.	5	
2.	4	
3.	1	
4.	6	
5.	1	
6.	4	
7.	4	
8.	4	
9.	2	
10.	5	
11.	2	
12.	6	
13.	3	
14.	1	
15.	1	
16.	1	
17.	4	
18.	1	
19.	1	
20.	3	
21.	1	
22.	3	
23.	1	
24.	4	
Łączna liczba pkt uzyskanych przez uczestnika	Max. : 68 pkt	Uczestnik uzyskał :

Ostatecznie uczestnik uzyskał (po weryfikacji) punktów :

Czytelny podpis osoby sprawdzającej : .....

Czytelny podpis osoby weryfikującej : .....